

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
Інститут експериментальної патології, онкології і радіобіології
ім. Р.Є. Кавецького НАН України

«ЗАТВЕДЖЕНО»

Рішенням Вченої ради Інституту
експериментальної патології, онкології і
радіобіології ім. Р.Є. Кавецького НАН
України від 25 жовтня 2023 року,
протокол № 10

Рішенням Вченої ради Інституту
експериментальної патології, онкології і
радіобіології ім. Р.Є. Кавецького НАН
України від 25 вересня 2024 року,
протокол № 12

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

«Реабілітація онкологічних хворих: філософія, побудова реабілітаційного процесу»

1. Загальна інформація про навчальну дисципліну

Назва освітньо-наукової програми Назва спеціальності Галузь знань Рівень вищої освіти,	Освітньо-наукова програма підготовки докторів філософії «Онкологія» за спеціальністю 222 – «Медицина» в галузі знань 22 «Охорона здоров'я», III рівень вищої освіти. НРК – 8 рівень, QF-LLL – 8 рівень
Повна офіційна назва закладу вищої освіти	ЗВО «Інститут експериментальної патології, онкології і радіобіології ім. Р.Є. Кавецького Національної академії наук України»
Повна назва навчальної дисципліни	«Реабілітація онкологічних хворих: філософія, побудова реабілітаційного процесу»
Повна назва структурного підрозділу	Відділ моніторингу пухлинного процесу та дизайну терапії. Відділ екології та сорбційної токсикології
Розробник(и)	Коноваленко Володимир Федорович, д.м.н., проф. Думанський Юрій Васильович, д.м.н., проф., чл.-кор. НАМН України
Семестр вивчення навчальної дисципліни	6 семестр (20 тижнів)
Обсяг навчальної дисципліни	Обсяг дисципліни становить 4 ЄКТС, 120 год., з яких 40 - аудиторних годин (18 год. лекції, 22 год. семінарські заняття); консультації – 10 год, 70 годин відведено на самостійну роботу аспіранта
Мова викладання	Українська

2. Місце навчальної дисципліни в освітній програмі

Статус дисципліни	Навчальна дисципліна належить до переліку навчальних дисциплін за вибором аспіранта, що пропонуються в рамках циклу професійної підготовки аспірантів зі спеціальності 222 «Медицина» на третьому році навчання.
Додаткові умови	Додаткові умови відсутні
Обмеження	Обмеження відсутні

3. Мета та завдання навчальної дисципліни:

Навчальна дисципліна **«Реабілітація онкологічних хворих: філософія, побудова реабілітаційного процесу»** забезпечує професійний розвиток майбутнього здобувача наукового ступеню доктора філософії в галузі охорони здоров'я та спрямована на підготовку аспірантів як ефективних дослідників, викладачів вищої школи та лікарів, здатних аналізувати спеціальну літературу та застосовувати отриману інформацію і знання у науковій, викладацькій та лікувальній роботі; досягти певного розвитку професійних навичок і вмінь та вміло здійснювати об'єктивну самооцінку своєї наукової, освітньо-наукової, науково-організаційної та професійної діяльності.

В рамках дисципліни **«Реабілітація онкологічних хворих: філософія, побудова реабілітаційного процесу»** аспіранти отримають знання щодо сучасного стану і принципів реабілітації онкологічних хворих; комплексних заходів реабілітації з застосуванням сучасних даних про механізми природного та індукованого протипухлинного захисту; пошуку та розробки раціональних схем введення хворих, сприяння їх включенню у соціальний процес.

Особлива увага при викладанні даного курсу приділяється питанню організації лікувальних і лікувально-профілактичних заходів для забезпечення оптимізованих умов медичної, психологічної і соціальної реабілітації онкологічних хворих та пацієнтів з передпухлинними станами. Аспіранти будуть ознайомлені з теоретичними засадами формування програми реабілітації онкологічних хворих, основними положеннями про захисні сили організму, можливість цілеспрямованого впливу на систему імунітету, роль соціальних факторів тощо. На закріплення матеріалу з вивчення даної дисципліни буде проведено цикл семінарських занять з метою можливості застосування набутих теоретичних знань на практиці. Також аспіранти матимуть нагоду брати участь в амбулаторному прийомі хворих з пухлинною патологією на етапі діагностики; консультативному прийомі хворих після лікування онкопатології; в клінічних конференціях в спеціалізованих закладах охорони здоров'я онкологічного профілю на етапах планування спеціального лікування хворих.

4. Зміст навчальної дисципліни

- **Змістовні модулі: 2**
-
- **Модуль 1. «Побудова реабілітаційного процесу»**

Лекції:

1. Визначення терміну реабілітація та види реабілітаційних заходів у хворих з онкопатологією (2 години);
2. Особливості реабілітації онкологічних хворих залежно від клінічної групи та прогнозу перебігу захворювання (2 години);
3. Передопераційна підготовка хворого та лікувальні заходи в післяопераційному періоді з метою мінімізації негативного впливу факторів, пов'язаних з захворюванням та хірургічним втручанням на стан здоров'я пацієнта (2 години);
4. Терапія супроводу в комплексному лікуванні хворих з онкозахворюваннями як складова успішної медичної реабілітації пролікованих пацієнтів (2 години);
5. Органозберігаючі хірургічні втручання з відновленням функції оперованого органу – основа успішної медичної, психологічної та соціальної реабілітації хворих (2 години);
6. Лікувальні заходи спрямовані на поліпшення якості життя пацієнтів з прогресуванням пухлинного процесу (віддалене метастазування у внутрішні органи та скелет) (2 години);
7. Етапи реабілітаційного процесу у хворих на рак передміхурової та грудної залози (2 години);
8. Етапи реабілітаційного процесу у хворих на пухлини опорно-рухового апарату та шкіри (2 години);
9. Деякі економічні та правові аспекти забезпечення умов реабілітації хворих з онкопатологією в Україні (2 години).

Модуль 2. «Основи сучасних підходів прогнозу перебігу найбільш розповсюджених злоякісних новоутворень та побудова реабілітаційного процесу пацієнтів онкологічного профілю».

Семінарські заняття:

1. Реабілітація онкологічних хворих: філософія, побудова реабілітаційного процесу (2 години);
2. Органозберігаючі хірургічні втручання при лікуванні онкохворих – запорука успішної реабілітації (2 години);
3. Реабілітаційні заходи на етапах лікування хворих з пухлинами кишковика (4 години);
4. Реабілітаційні заходи на етапах лікування хворих з онкопатологією репродуктивних органів (4 години);
5. Відновлення функції оперованої кінцівки у хворих з онкопатологією опорно-рухового апарату (4 години)
6. Запобігання ускладнень в післяопераційному та відновлювальному періоді у хворих, після втручань з приводу онкопатологій молочної залози (4 години);
7. Запобігання ускладнень в післяопераційному та відновлювальному періоді у хворих, після втручань з приводу онкопатологій передміхурової залози (2 години).

Самостійна робота:

Для модуля 1.

1. Загальна інтоксикація та вплив на функціональний стан органів і систем конвенціональних методик протипухлинної терапії. Методи корекції (8 годин).
2. Психоемоційний стан онкологічного пацієнта. Психосоматичні патерни під час проведення хіміотерапії та променевої терапії. Роль онкопсихолога у комплексній реабілітації (8 годин).
3. Медична реабілітація хворих на пухлини ЦНС: роль онколога, нейрохірурга, невролога, психолога (9 годин).
4. Концепція лікування не захворювання, а пацієнта в контексті реабілітації онкохворих. Неконвенціональні методики та інтегративна медицина (9 годин).

Для модуля 2.

1. Етапність реабілітації в залежності від стадії пухлинного процесу та проведеного лікування. Розуміння пацієнтами можливої неефективності терапії. Етичні аспекти (9 годин).
2. Ятрогенні фізичні, психічні та психосоматичні впливи. Реалізація принципу «Non pesce» в клінічній онкології (9годин).
3. Медична реабілітація хворих після видалення пухлин репродуктивної системи. Вплив на сексуальність, лібідо, фертильність. Допомога сексопатолога (9 годин).
4. Особливості медичної реабілітації у онкохворих з коморбідною патологією (9 годин).

Консультації - 10 годин

5. Методи викладання, навчання

Методи викладання:

	Інтерактивні лекції
	Семінарські (практико-орієнтовні заняття)

Дисципліна передбачає:

- **навчання** через викладення теоретичного матеріалу з використанням опорного мультимедіа-конспекту; постановка проблемних питань, застосування міні-дискусії на семінарських заняттях, проведення практико-орієнтовних занять з метою можливості застосування набутих теоретичних знань на практиці, виконання пошукових і творчих завдань із використанням теоретичного матеріалу; самостійний пошук необхідної довідкової інформації в різноманітних електронних ресурсах; консультації викладача.

- **набуття загальних компетентностей:**

ЗК1. Здатність до науково-професійного самовдосконалення та розвитку мотиваційно-ціннісного самовираження на основі принципів професійної етики, біоетики, доброчесності і порядності, розвитку творчих індивідуальних здібностей.

ЗК2. Здатність до системного аналізу та критичного осмислення нових знань у предметній галузі та суміжних науках, в т.ч. з використанням новітніх інформаційно-комунікаційних технологій.

ЗК3. Здатність до критичного аналізу та креативного синтезу нових ідей на основі логічних аргументів та перевірених фактів.

ЗК4. Здатність до ініціювання та виконання наукових досліджень, результатом яких є одержання нових знань та професійних навичок, ефективної комунікації при роботі в команді, що демонструють вміння дотримуватись строгих вимог дисципліни, планування та управління часом.

ЗК5. Здатність працювати автономно, критично оцінювати та забезпечувати якість виконаних робіт.

ЗК6. Здатність до спілкування у професійному середовищі та з представниками інших професій на національному та міжнародному рівні.

- **набуття фахових компетентностей:**

СК1. Здатність до розуміння предметної області за обраним науковим напрямом та виявляти потребу в додаткових знаннях у сфері медицини та за напрямком наукових досліджень,

генерувати наукові гіпотези.

СК3. Здатність володіти сучасними методами наукового дослідження, обирати методи та кінцеві точки дослідження відповідно до цілей та завдань наукового проєкту (дослідження).

СК4. Здатність інтерпретувати результати наукових досліджень, проводити їх коректний аналіз та узагальнення.

СК5. Здатність до впровадження нових знань (наукових даних) в науку, освіту та медицину.

СК6. Здатність усно і письмово презентувати та обговорювати результати наукових досліджень та/або інноваційних розробок українською та англійською мовами, розуміти англомовні наукові тексти за напрямом досліджень.

СК7. Здатність застосовувати сучасні інформаційні технології, бази даних та інші електронні ресурси, спеціалізоване програмне забезпечення у науковій діяльності.

СК8. Здатність дотримуватись етики досліджень, а також правил академічної доброчесності в наукових дослідженнях та науково-педагогічній діяльності.

СК9. Здатність сформувати системний науковий світогляд та загальнокультурний кругозір.

СК10. Здатність адекватно застосовувати концептуальні та методологічні знання в галузі чи на межі галузей знань або професійної діяльності.

6. Результати навчання за дисципліною:

Результати навчання (1. Знати; 2. Вміти; 3. Комунікація; 4. Автономія та відповідальність)	
Код	Результат навчання
1.	Знати
1.1.	Особливості сучасного стану і принципів реабілітації онкологічних хворих;
1.2.	Основні комплексні заходи реабілітації із застосуванням сучасних даних про механізми природного та індукованого протипухлинного захисту.
1.3.	Теоретичні засади пошуку та розробки раціональних схем введення хворих, сприяння їх включенню у соціальний процес.
2.	Вміти
2.1.	Обирати адекватні заходи реабілітації онкологічних хворих.
2.2.	На основі системних знань вміти генерувати нові ідеї і методичні підходи для розв'язування проблем сучасної онкології
2.3.	Виявляти не вирішені проблеми у предметній області, формулювати питання та визначати шляхи їх вирішення
3	Комунікація
3.1.	Мати навички міжособистісної взаємодії для роботи в команді з метою формулювання спільної дослідницької проблеми, збору інформації, оволодіння сучасними методичними підходами, підготовки презентацій та наукових доповідей
4.	Автономність та відповідальність
4.1.	Вміти самостійно працювати з науковою та навчально-методичною літературою (вітчизняною та іноземною), здійснювати пошук, узагальнювати та аналізувати наукову та науково-технічну інформацію
4.2.	Аналізувати результати наукових досліджень, використовувати методи статистичного дослідження
4.3	Демонструвати безперервний розвиток власного інтелектуального рівня, самовдосконалення та професійного росту

7. Програмні результати навчання

ПРН 1. Володіти ґрунтовними, передовими концептуальними знаннями предметної галузі, мати дослідницькі навички, достатні для проведення наукових і прикладних досліджень на рівні світових досягнень з відповідного напрямку, для здійснення науково-дослідницької,
--

освітньої та професійної діяльності
ПРН2. Проводити критичний аналіз, оцінку і синтез нових та складних ідей та на цій основі формулювати робочі гіпотези досліджуваної проблеми, які мають розширювати і поглиблювати стан наукових досліджень в обраній сфері.
ПРН3. Застосовувати інтегровані комплексні методологічні підходи для досягнення поставленої наукової мети шляхом вирішення завдань наукового дослідження в галузі охорони здоров'я та на межі предметних галузей знань.
ПРН5. Ініціювати, організовувати та проводити комплексні наукові дослідження, коригувати послідовний процес ґрунтовного наукового дослідження з дотриманням належної академічної доброчесності та впроваджувати результати наукових досліджень у освітній процес, наукову та суспільну діяльність.
ПРН6. Володіти навичками міжособистісної взаємодії, вміти формувати команду дослідників для вирішення локальної та /або глобальної задачі (формулювання дослідницької проблеми, робочих гіпотез, збору інформації, підготовки пропозицій)
ПРН7. Професійно спілкуватись в діалоговому режимі з широкою науковою, освітянською спільнотою та громадськістю в певній галузі наукової та/або професійної діяльності (онлайн презентації, публічні лекції, науково-популярні тексти, різноманітні форми візуалізації в засобах масової інформації тощо)
ПРН9. Володіти навичками спілкування в іншомовному науковому і професійному середовищі (проведення наукових конференцій, робочою мовою яких є іноземна).
ПРН10. Володіти навичками лідерства, ініціювати виконання фундаментальних та науково-технічних (інноваційних) комплексних проектів.
ПРН12. Демонструвати безперервний розвиток власного інтелектуального та загальнокультурного рівня, самореалізації, самовдосконалення та професійного росту
ПРН14. Ґрунтовно володіти знаннями предметної галузі. Мати здатність свідомо нести відповідальність за прийняття експертних рішень.
ПРН15. Мати соціальну і громадянську свідомість, діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

9.Рекомендована література

1. Alfano CM, Pugh TM, Tortorella B, Jacob RA, Mitchell CH, Raj VS. Roadmap for Connecting Cancer Rehabilitation With Survivorship to Improve Patient Outcomes and Clinical Efficiency. Am J Phys Med Rehabil. 2023 Mar 1;103(3S Suppl 1):S10-S15. doi: 10.1097/PHM.0000000000002373. PMID: 38364024.
2. McEwen S, Egan M, Chasen M, Fitch M; the Partners in Cancer Rehabilitation Research Group. Consensus recommendations for cancer rehabilitation: research and education priorities. Curr Oncol. 2013 Feb;20(1):64–9. doi: 10.3747/co.20.1277. PMID: 23557333.
3. Mayer RS, Engle J. Rehabilitation of Individuals With Cancer. Ann Rehabil Med. 2022 Apr;46(2):60-70. doi: 10.5535/arm.22036. Epub 2022 Apr 30. PMID: 35508925; PMID: PMC9081390.
4. Dennett AM, Harding KE, Peiris CL, Shields N, Barton C, Lynch L, Parente P, Lim D, Taylor NF. Efficacy of Group Exercise-Based Cancer Rehabilitation Delivered via Telehealth (TeleCaRe): Protocol for a Randomized Controlled Trial. JMIR Res Protoc. 2022 Jul 18;11(7):e38553. doi: 10.2196/38553. PMID: 35849441; PMID: PMC9345024.
5. O'Neill L, Brennan L, Sheill G, Connolly D, Guinan E, Hussey J. Moving Forward With Telehealth in Cancer Rehabilitation: Patient Perspectives From a Mixed Methods Study. JMIR Cancer. 2023 Nov 9;9:e46077. doi: 10.2196/46077. PMID: 37943595; PMID: PMC10667979.
6. Fu JB. The Past, Present, and Future of American Cancer Rehabilitation. Phys Ther Res. 2021 Sep 29; 24(3):187-194. doi: 10.1298/ptr.R0016. PMID: 35036251; PMID: PMC8752820.
Vanisha Patel, Antje Lindenmeyer, Fang Gao, Joyce Yeung A qualitative study exploring the lived experiences of patients living with mild, moderate and severe frailty, following hip fracture surgery

and hospitalisation // [PLoS One](#). 2023; 18(5): e0285980. Published online 2023 May 18.
doi: [10.1371/journal.pone.0285980](https://doi.org/10.1371/journal.pone.0285980).